

Løsningshæfte

Nabosprog på arbejde

Nachbarsprache im Arbeitsleben

Lise Lotte Weilgaard Christensen, Irene Simonsen,
Lene Dreisig Sørensen

Institut for Design og Kommunikation, Syddansk
Universitet (SDU). Institut für Design und
Kommunikation, Süddänische Universität

Dansk-tysk sprog læringsmateriale (prototype) udarbejdet under
projektet "Nabosproglæring for voksne mhp. integration i
arbejdslivet på begge sider af den dansk-tyske grænse". Dette
projekt finansieres af midler fra Den Europæiske Fond for
Regionaludvikling.

Deutsch-dänisches Lernmaterial (Prototyp), ausgearbeitet im
Zusammenhang mit dem Projekt „Erlernen von Nachbarsprachen
für Erwachsene zwecks Integration im Berufsalltag auf beiden
Seiten der deutsch-dänischen Grenze“. Dieses Projekt wird
gefördert mit Mitteln des Europäischen Fonds für regionale
Entwicklung.

Interreg

Deutschland - Danmark

KursKultur

EUROPEAN UNION

SDU

Indhold

1.3.1 Kontraktens rettigheder, pligter, forbud og betingelser: forskellige formuleringer.....	3
1.3.2 Kontraktens rettigheder, pligter, forbud og betingelser: betydning og sprogligt register	3
1.3.3 Arbejdsgivers og arbejdstagers pligter og rettigheder: kombinationsøvelse	4
1.3.4 Fra kontraktsprog til daglig tale: omformulering.....	5
2.6.1 Danske ferieregler: Læseforståelse af tekst i afsnit 2.1.	5
2.6.2 Sammensætninger og faste ordforbindelser med 'ferie'	5
2.6.3 Faste ordforbindelser	6
2.6.4 Ferie og/eller orlov.....	7
2.6.5 Et jobopslag.....	8
2.6.6 Julia Köhler ringer til Fagforeningen i Danslev.....	8
2.6.7 Julia Köhler taler med Nicolai Hansen	9
2.6.8 Rådgivningssamtalens formuleringer.....	11
2.6.9 Dorthe Benniksen ringer til Agentur für Arbeit i Ratenburg.....	13
2.6.12 Ferieplanlægning – en mail.....	15
2.6.13. Kaffesnak.....	15
2.6.14 Flere feriesammensætninger	16

1.3.1 Kontraktens rettigheder, pligter, forbud og betingelser: forskellige formuleringer

Pligt: er pligtig til (3.3); er forpligtet til (6.1; 8.3; 15.1); skal (7.1)

Rettigheder: har ret til (4.1); vil være berettiget til (6.1); overdrager...alle sine...rettigheder (9.1) ; giver afkald på og frigiver...personlig ret (9.3), er berettiget til (9.3)

Forbud: må ikke (3.3); er uberettiget til (8.1);

Betingelser: uden forudgående skriftligt samtykke (3.3); efter 3 måneders ansættelse (6.1); såfremt...Selskabet (7.1); under sin ansættelse (8.1); ved sin fratreden (8.3)

1.3.2 Kontraktens rettigheder, pligter, forbud og betingelser: betydning og sprogligt register

(ift. tal ikke noget fast svar)

Rettighed		
a) Medarbejderen <u>har ret til</u> 5 ugers ferie med løn årligt.	a	2
b) Medarbejderen <u>er berettiget til</u> feriepenge i henhold til den altid gældende ferielov.	a	3
c) Konflikter mellem arbejdstager- og arbejdsgiverniveau kan indbringes for Arbejdsretten.	b	2
d) Der <u>tilkommer</u> funktionæren ferie med løn efter ferielovens regler.	a	3
e) Man <u>må godt</u> have arbejde ved siden af sit arbejde i virksomheden.	a	1
f) Medarbejderen <u>kan følge</u> barn til læge- eller tandlægebesøg uden lønafkorting.	a	3

Pligt		
a) Medarbejderen har mulighed for at opbygge salget og bevise sit værd ved at opbygge en salgsorganisation og på sigt være med til at forme virksomheden i fremtiden.	b	1
b) Medarbejderen <u>er forpligtet til</u> at holde virksomheden orienteret om ændringer i private kontaktoplysninger, herunder adresse, telefonnummer og mail.	a	2
c) Du <u>skal</u> deltage i den efter-/videreuddannelse, som er nødvendig i jobbet.	a	1
d) Medarbejderen <u>er pligtig til</u> at selvangive det skattepligtige beløb, hvis beløbsgrænsen for smågaver overskrides.	a	3
e) Medarbejderen <u>skal</u> beskæftige sig med opgaver inden for ARBEJDSOMRÅDE, jf. vedlagte stillingsbeskrivelse.	a	2

Forbud		
a) Medarbejderen <u>er uberettiget til</u> at tage såvel betalt som ubetalt bibeskæftigelse uden for virksomheden.	a	3
b) Virksomheden <u>kan ikke</u> foretage reduktion i den minimumskompensation, der er nævnt i punkt xx.	a	2

c) Der <u>må ikke</u> ryges indendørs på arbejdspladsen.	a	1
d) Ansættelsesforholdet er ikke omfattet af en overenskomst.	b	2
e) Indtagelse af alkohol eller euforiserende stoffer i arbejdstiden eller umiddelbart før, <u>må ikke</u> finde sted.	a	2

Betingelse		
a) Medarbejderen er berettiget til at påtage sig anden lønnet såvel som ulønnet beskæftigelse, <u>hvis det er foreneligt med selskabets virke.</u>	a	3
b) <u>Hvis 120-dages reglen gælder,</u> er der en måneds opsigelsesfrist.	a	1
c) <u>Såfremt Medarbejderen i tilfælde af ansættelsesforholdets ophør faktisk fratræder forinden udløbet af opsigelsesvarslet,</u> [bortfalder Medarbejderens ret til at få betalt mobiltelefon.]	a	3
d) Virksomheden har pligt til, at du får den nødvendige efteruddannelse og skal også betale for det.	b	1
e) Medarbejderen er uberettiget til at tage såvel betalt som ubetalt bibeskæftigelse uden for virksomheden, <u>medmindre virksomhedens skriftlige samtykke er indhentet forud for påbegyndelsen af bibeskæftigelsen.</u>	a	3
f) <u>Deltager en lønmodtager i en strejke eller lockout, når ferien begynder,</u> kan lønmodtageren ikke begynde ferien.	a	2

1.3.3 Arbejdsgivers og arbejdstagers pligter og rettigheder: kombinationsøvelse

arbejdstager	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	f	c	d	h	i	g	a	b	e

arbejdsgiver	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	i	c	g	f	a	b	j	h	e

En arbejdstager...

<i>har krav på</i>	<i>har ret til</i>	<i>har pligt til</i>	<i>har ikke lov til</i>
...at have en hvileperiode på min. 11 sammenhængende timer i døgnet ...at blive beskyttet mod diskrimination	...at dyrke en hobby uden for arbejdet	...at møde til aftalt tiltrædelsestidspunkt ...at udføre det aftalte arbejde i overensstemmelse med anvisninger ...at udvise diskretion og loyalitet ...at melde sig syg ved sygdom	...at viderebringe fortrolige oplysninger ...at påtage sig arbejde med - eller i - en konkurrerende virksomhed

En arbejdsgiver...

<i>har ret til</i>	<i>har pligt til</i>	<i>har ikke lov til</i>
--------------------	----------------------	-------------------------

...at lede og fordele arbejdet ...at bestemme, hvilken kvalitet et arbejde skal have ...at opstille regler for, hvor hurtigt og hvordan et arbejde skal udføres	...at betragte fravær i forbindelse med ferie som lovligt ...at udbetale løn ...at anmelde sygefravær til kommunen	...at spørge om, hvad en syg medarbejder fejler ...at lade være med at oplyse om et ansættelsesforholds forventede varighed
---	--	--

1.3.4 Fra kontraktprog til daglig tale: omformulering

1. Du må ikke have et andet arbejde, hvis ikke du har fået lov til det af os.
2. Du skal efteruddanne dig, hvis det er nødvendigt.
3. Du må vedligeholde dine kompetencer ved at deltage i efter- og videreuddannelsesforløb.
4. Du skal orientere os om det, hvis du ændrer adresse, telefonnummer eller mail.
5. Du skal betale 10 % til Selskabets pensionsordning.
6. Du må ikke viderebringe eller benytte vores erhvervshemmeligheder, så længe du er ansat hos os, og heller ikke efter at du er fratrukket.
7. Du må ikke fortælle nogen, som ikke er ansat hos os, noget fortroligt om os, hvis ikke du har fået lov til det skriftligt på forhånd. (...har fået skriftlig tilladelse til det på forhånd.)
8. Du må holde fri i op til to dage med løn, hvis du har et barn, der er sygt.
9. Du skal huske at aftale med os, hvornår du vil holde ferie.
10. Hvis du har optjent afspadsering, skal du aftale med os, hvornår du vil afspadsere, og det skal være inden for det kalenderår, hvor du har optjent afspadsering.

2.6.1 Danske ferieregler: Læseforståelse af tekst i afsnit 2.1.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
b	b	a	b	c	b	c	a	c	a

2.6.2 Sammensætninger og faste ordforbindelser med 'ferie'

<i>ferie + dag = feriedag</i> <i>ferieafholdelse</i> <i>feriefridag</i> <i>feriegodtgørelse</i> <i>ferielukning</i> <i>feriepenge</i> <i>ferietillæg</i>	<i>hovedferie</i> <i>erstatningsferiedag</i>
--	---

<i>Verbum + sammensætning</i>	
<i>at afholde en feriedag</i> <i>afvikle/placere hovedferie</i> <i>placere/afvikle erstatningsferiedag</i> <i>indberette feriepenge</i>	<i>Optjene feriegodtgørelse</i> <i>Oppebære ferietillæg</i> <i>Aftale ferieafholdelse</i> <i>Overføre feriefridage</i>

varsle ferielukning

1. afvikle/placere hovedferie

Arbejdstageren skal kunne **afvikle** sin **hovedferie** mellem 1.5. og 30.9.

2. placere/afvikle erstatningsferiedag

Hvis den ansatte bliver syg i ferien, kan hun aftale med arbejdsgiveren, at hun kan **placere** nogle **erstatningsferiedage** på et senere tidspunkt.

3. indberette feriepenge

Arbejdsgiveren skal **indberette feriepenge** for ansatte, der er timelønnede.

4. Varsle ferielukning

Arbejdsgiveren skal så tidligt som muligt **varsle ferielukning**, fordi det kan betyde, at en arbejdstager er tvunget til at holde sin ferie på dette tidspunkt.

5. Optjene feriegodtgørelse

Hvis en virksomheds medarbejdere er timelønnede eller løst ansatte, vil de i stedet for ferie med løn plus ferietillæg **optjene feriegodtgørelse**.

6. Oppebære ferietillæg

Den ansatte var ansat med fuld løn under ferie og **oppebar et ferietillæg** på 2 % af sin løn.

7. Aftale ferieafholdelse

Ansættelseskontrakten var underskrevet af begge parter, men de havde ikke **aftalt ferieafholdelse** i forbindelse med ansættelsesforholdets etablering.

8. Overføre feriefridage

Det kan være aftalt med arbejdsgiveren, at en medarbejder kan overføre sine feriefridage til næste ferieår, hvis medarbejderen ikke når at afholde dem.

2.6.3 Faste ordforbindelser

1.	Overenskomst afholdes		Løn forhandles	✓	Ferie optjenes	✓
2.	Kalenderår vedrøres		Feriepenge afregnes	✓	Feriegodtgørelse optjenes	✓
3.	Arbejdstager afskediges	✓	Feriegodtgørelse indbetales	✓	Opsigelse aflønnes	
4.	Opsigelse afgives	✓	Feriegodtgørelse nedfældes		Helligdage fratrækkes	✓
5.	Lukkedage varsles	✓	Søgnhelligdage honoreres	✓	Helligdage forkortes	
6.	Ret til ferie optjenes	✓	Ret til ferie fratages		Ferietillæg udbetales	✓
7.	Overarbejdstimer afspadseres	✓	Restferien vedvares		Søgnhelligdage tilrettelægges	✓
8.	Overarbejdstime afregnes	✓	Industriferien overstås	✓	Fridage hentes	

9.	Tildeling af ferie indeholdes		Øvrige feriedage gives	✓	Ferieoptjeningsperiode ændres	✓
10	Feriebetaling ankes		Feriebetaling ydes	✓	Lov om ferie ophæves	✓
11	Indgå overenskomst	✓	Oppebære løn	✓	Underrette arbejdstid	
12	Sløjfe helligdage	✓	Udbetale feriepenge	✓	Modregne kalenderåret	
13	Inddække tildelinger		Udbetale feriegodtgørelse	✓	Udfærdige ansættelseskontrakt	✓
14	Yde feriegodtgørelse	✓	Afholde grundlovsdag	✓	Bekræfte sløjfningen	
15	Udnytte ferietiden	✓	Kræve erstatningsferie	✓	Optjene ferieplanen	
16	Optjene afspadsering	✓	Oppebære ferietid		Fastlægge ferieplanen	✓
17	Optjene ret til ferie	✓	Varsle hovedferie	✓	Optjene industriferien	
18	Medregne overarbejdstimer	✓	Udføre ferieplanen		Forlange overtidsbetaling	✓
19	Oppebære løn under ferie	✓	Afvikle restferie	✓	Oppebære restferie	
20	Yde lukkedage		Ændre Ferieloven	✓	Varsle restferie	✓
21	Afskaffe lukkedage	✓	Udarbejde overtid		Udarbejde en ferieplan	✓
22	Gemme feriepengegrundlaget		Indgive ferieønsker	✓	Gemme øvrig ferie	✓
23	Afslå ikke-afholdt ferie		Afslå anmodning om ferie	✓	Miste feriebonus	✓
24	Kollektiv overenskomst	✓	Ugentlig arbejdstid	✓	Fuldtidsbeskæftiget arbejdstid	
25	Overenskomstmæssig fridag	✓	Førstkommende kalenderår	✓	Flytbar grundlovsdag	
26	Gensidig feriefridag		Tvungen feriedag	✓	Nærværende ansættelseskontrakt	✓
27	Indeværende ferieår	✓	Sikret ansættelseskontrakt		Lovbestemt helligdag	✓
28	Færdige ferieansøgning ud		Fremgå af ansættelseskontrakten	✓	Være berettiget til feriepenge	✓
29	Særlig hovedferiedag		Særligt ferietillæg	✓	Sammenhængende hovedferie	✓
30	Udførlig stillingsbeskrivelse	✓	Omregnet restferie	✓	Uafviklet feriebonus	
31	Skære i feriebonus	✓	Nytte feriekvirering		Give afkald på ret til ferie	✓
32	Genkaldelig ferieplacering		Genkaldelig tildeling af ferie	✓	Godkendt ferieliste	✓
33	Reduktion af feriepengegrundlaget	✓	Omregning af feriepengegrundlaget	✓	Genkaldelse af feriepengegrundlaget	

2.6.4 Ferie og/eller orlov

ferie	ferie/orlov	orlov
1. afslappet ferie 2. aktiv ferie 3. arbejdsgiverbetalt ferie 5. hyggelig ferie 10. uforglemmelig ferie	4. fleksibel orlov, ferie 6. længerevarende ferie, orlov 8. tvungen ferie, orlov	7. lønnet orlov 9. ubegrundet orlov 11. ulønnet orlov

2.6.5 Et jobopslag

”Da vi har meget travlt og gerne vil give vores kunder en god behandling, har vi brug for flere til vores butik her i Danslev. Du skal kunne tysk, da de fleste af vores kunder kommer fra Tyskland. Det er vores ide, at du skal [/Vi har brug for dig til at] stå for vores cafe og også hjælpe med i butikken. Der kan ikke holdes ferie i månederne juni, juli og august, da vi har meget travlt i disse måneder.”

Ifølge § 14 i ferieloven skal hovedferien holdes i perioden 1. maj til 30. september. Hovedferien er tre ugers eller 15 dages sammenhængende ferie. Bagerens ansatte kan ikke holde ferie i juni, juli og august, men vil kunne holde ferie i maj og september. § 14 kan desuden fraviges ved aftale, så kun mindst 10 feriedage skal gives i sammenhæng.

2.6.6 Julia Köhler ringer til Fagforening Danslev

	R	F
1. Det er Signe Poulsen, der tager telefonen	✓	
2. Julia bliver stillet om til en anden i Fagforeningen	✓	
3. Julia bor i Tyskland, men arbejder i Danmark		✓
4. Julia har arbejdet i Fagforeningen siden januar		✓
5. Julia har ikke noget imod at tale dansk, bare det ikke går for hurtigt	✓	
6. Julia ringer, fordi hun er i tvivl om hvordan hun får sine feriedagpenge udbetalt		✓
7. Julia bliver afbrudt af Nicolai	✓	

Telefonsamtale (1.1)

SP: Signe Poulsen, Fagforening Danslev.

JK: Ja hej, det er Julia Köhler.

SP: Goddag, hvad kan jeg hjælpe med?

JK: Jeg ringer egentlig, fordi jeg har nogle spørgsmål. Det var en arbejdskammerat, der henviste mig til jer, så nu håber jeg lidt, at I kan hjælpe mig.

SP: Ja. Hvad drejer det sig om?

JK: Altså, jeg er tysker, og jeg flyttede til Danmark i januar, fordi jeg har fået arbejde her. Det er faktisk hos Danhealth her i Danslev, jeg har fået job. Jeg har jo en dansk arbejdskontrakt, og det er derfor jeg ringer. Altså, jeg er lidt i tvivl om nogle ting, især om feriereglerne.

SP: Ok, så tror jeg lige så godt, jeg kan stille dig om med det samme. Du får lige min kollega. Han ved meget mere om det område.

JK: ok, tak. ---

Telefonsamtale (1.2)

NH: Nicolai Hansen, Fagforeningen i Danslev. Goddag.

JK: Ja hej, det er Julia Köhler.

NH: Du havde nogle spørgsmål til din arbejdskontrakt, kunne jeg forstå?

JK: Ja, altså, jeg blev ansat på Danhealth i januar, og jeg har lidt svært ved at finde ud af de danske ferieregler, og hvad jeg kan regne med.

NH: Du er tysker, kan jeg høre. Så har du sikkert ikke noget cpr-nummer?

JK: Nej, det har jeg ikke ---

NH: Er det egentlig i orden, at jeg snakker dansk?

JK: Ja, men jeg vil godt bede dig om at snakke langsomt, så jeg kan følge med.

NH: Hvad er det præcist, du er i tvivl om?

JK: Det er egentlig både, hvor meget ferie jeg har ret til, og hvordan ----

NH: Undskyld, jeg lige afbryder, ...

JK: Det gør ikke noget.

2.6.7 Julia Köhler taler med Nicolai Hansen

1. Julia er overenskomstansat, dvs. HK-ansat. HK står for HK Danmark, som er Handels- og Kontorfunktionærernes fagforbund.

2. 5 uger + den sjette ferieuge.

3. Ferietillæg er en procent af Julias løn eller hendes 'feriepengegrundlag'. Det er et beløb, som hun får ud over løn under ferie.

4. Feriefri dage er dage, som man har ret til at holde ud over den almindelige ferie. Tvungne feriedage er feriedage, som arbejdsgiveren skal fastlægge og meddele med mindst en måneds varsel. Det kan fx være dagene mellem jul og nytår. Arbejdsgiveren skal sørge for at ansatte medarbejdere gemmer feriedage til disse tvungne feriedage. Hvis arbejdsgiveren glemmer at tilbageholde feriedage, så en medarbejder allerede har fået lov til at afholde al sin ferie inden, skal arbejdsgiveren udbetale løn på de tvungne feriedage. Som lønmodtager har man ikke lovmæssigt krav på at holde fri fx den 24. og 31. december samt den 1. maj og grundlovsdag, fordi disse dage ikke er helligdage. Derfor kan man som lønmodtager være nødt til at bruge feriedage på at holde fri disse dage. Imidlertid kan man som lønmodtager også være omfattet af en overenskomst eller aftale, der giver en ret til at holde fri med løn disse dage.

Julia Köhler taler med Nicolai Hansen

Telefonsamtale (2)

NH: Det jeg ville spørge om, det er: Er du overenskomstansat?

JK: Ja, det er jeg.

NH: Og hvad står der i din kontrakt om ferie?

JK: Der står, at jeg er berettiget til 5 ugers ferie med løn, og også at jeg får et årligt ferietillæg på 1%. Jeg kan godt forstå det der med, at man sparer 2,08 dage op om måneden. Men hvad er det for en procent?

NH: Det er en procent af din løn, og et beløb, som du får ud over løn under ferie. På din lønseddel kan du sikkert se, at det er en procent, som beregnes af det, der hedder ferieløn, nå nej, jeg mener feriepengegrundlag. Er du med på, hvad jeg mener?

JK: Ja, det er jeg, og ja, det passer vist. Det kan jeg godt se. Jeg troede, det var det samme som et ferietillæg i Tyskland. Men jeg er alligevel ikke helt sikker på, hvor meget ferie jeg faktisk har, for der står også noget om 5 feriefridage, og så står der, at juleaftensdag, nytårsaftensdag, fredag efter Kristi himmelfartsdag og så også grundlovsdag er nogle "tvungne feriedage", er det det samme?

NH: Nej, det kan godt virke lidt forvirrende, men det er vigtigt at skelne. De 5 feriefridage er det, der også hedder den 6. ferieuge. Det er fem dage, som du har ret til at holde ud over den almindelige ferie.

JK: Nå, på den måde. Men betyder det så ikke, at jeg skal bruge mine feriefridage på at holde fri på de der tvungne dage?

NH: Nej, det er derfor, de står som et punkt for sig i kontrakten.

JK: Nå, det lyder godt. Jeg troede nemlig, at jeg var tvunget til at bruge en feriedag på fx nytårsaftensdag. Og at jeg så havde en kortere ferie i sidste ende.

NH: Nej, som jeg sagde lige før, så er det fridage, der ligger ud over den ferie, du ellers har ret til.

JK: Det betyder altså faktisk, at jeg har seks ugers ferie?

NH: Det kommer som sagt an på din kontrakt. Men hvis der står det, du har nævnt, så ja, så har du seks uger.

JK: Det lyder godt.

NH: Tror du, du har fået svar på dine spørgsmål?

JK: Ja, det har jeg. Mange tak for hjælpen.

NH: Det var så lidt. Skulle det være en anden gang.

JK: Ja, det kan godt være. Det var i hvert fald godt at få svar. Tak for det og hejhej.

NH: Hej-hejl.

2.6.8 Rådgivningssamtalens formuleringer

Talehandling	Formulering	
	Den, der giver råd og vejledning	Den, der beder om råd
At indlede en telefonsamtale		Eks.: Goddag, det er
At tilbyde sin hjælp	<i>hvad kan jeg hjælpe med?</i>	
At spørge til det centrale indhold	<i>Hvad drejer det sig om?</i>	
At spørge til en præcisering af indhold	<i>Hvad er det præcist, du er i tvivl om?</i>	
At udtrykke tvivl		<i>jeg er lidt i tvivl om nogle ting, især om... jeg er ikke helt sikker på,...</i>
At stille om	<i>Jeg tror lige så godt, jeg kan stille dig om med det samme. Du får lige....</i>	
At spørge om, hvilket sprog man kan kommunikere på	<i>Er det egentlig i orden, at jeg snakker dansk?</i>	
At bede nogen om at tale langsomt		<i>jeg vil godt bede dig om at snakke langsomt, så jeg kan følge med.</i>
At sikre sig, at modparten forstår, hvad man siger	<i>Er du med på, hvad jeg mener?</i>	
At tilkendegive forståelse		<i>Ja, det er jeg</i>
At afbryde	<i>Undskyld, jeg afbryder...</i>	
At korrigere sig selv	<i>, nå nej, jeg mener....</i>	
At referere til noget, man har sagt tidligere	<i>som jeg sagde lige før,...</i>	
At betone vigtigheden af noget	<i>det er vigtigt at...</i>	

At takke		<i>Mange tak for.....</i>
At svare på tak	<i>Det var så lidt. Hvis det skulle være en anden gang.</i>	

2.6.9 Dorthe Benniksen ringer til Agentur für Arbeit i Ratenburg (flere løsningsmuligheder)

RB: *Arbeitsagentur Ratenburg. Guten Tag.*

DB: Ja, hej, hallo, guten Tag, mein Name...

RB: *Undskyld, jeg afbryder. Jeg kan høre, at du ikke er tysker, skal vi snakke dansk?*

DB: Åh ja, tak. Det kunne være fint. Jeg er ikke så god til tysk.

RB: *Det er helt i orden. Hvad kan jeg hjælpe med?*

DB: Jeg ringer, fordi jeg søger arbejde og tænkte, at jeg ville prøve, om der måske var muligheder på den anden side af grænsen.

RB: *Er du interesseret i job her i Ratenburg?*

DB: Ja, det er mest Ratenburg, jeg har kig på, men jeg er nogenlunde åben. Det kan også være andre steder, bare det ikke er alt for langt fra grænsen. Jeg har min familie her, men er indstillet på at pendle.

RB: *Og hvad er det for en type job, du er interesseret i?*

DB: Jamen, jeg er egentlig interesseret i det meste. Jeg kan ikke holde ud at gå uden arbejde.

RB: *Er du arbejdsløs lige nu?*

DB: Ja, jeg mistede mit arbejde for en 3-4 måneder siden. Jeg var ansat i et mindre eksportfirma, som desværre gik konkurs.

RB: *Hvad lavede du i dit sidste job?*

DB: Jeg tog mig af det meste kontorarbejde. Nu var det ikke noget stort firma, så jeg var omkring mange ting og havde lidt forskellige opgaver. Men det var mig, der stod for regnskabet.

RB: *Hvor længe var du ansat der?*

DB: Jamen, jeg har faktisk været der det meste af mit arbejdsliv. Jeg havde nogle forskellige job, lige efter at jeg var blevet færdiguddannet.

RB: *Hvad er du uddannet som?*

DB: Jeg er kontoruddannet – med speciale i offentlig administration. Så jeg startede med at arbejde hos kommunen i Danslev.

RB: *Muligvis har jeg et job, som du kunne søge...*

DB: Hvad er det for et job?

RB: *Det er en virksomhed, der hedder Wisontech, som søger en økonomimedarbejder.*

DB: Det lyder godt! Er det en virksomhed i Ratenburg?

RB: *Ja, den ligger her i Ratenburg.*

DB: Ved du, hvad de laver?

RB: *De fremstiller generatorer til vindmølleindustrien og solpaneler.*

DB: Sikke spændende! Det kunne jeg godt tænke mig at søge. Men tror du, jeg har nogen chancer?

RB: *Ja, det tror jeg, de søger en med gode dansk kundskaber.*

DB: Det lyder godt! Ved du også, hvornår de søger til?

RB: *Det er med øjeblikkeligt varsel. De har søgt et stykke tid. Ville du kunne starte med det samme?*

DB: Ja, absolut! Jeg er klar til at komme i gang med det samme. Jeg er meget interesseret. Men prøv lige at vente...jeg skal godt nok have afviklet noget ferie. Tror du, det er et problem?

RB: *Nej, det kan jeg ikke forestille mig. Men jeg vil da anbefale, at du lige får det afklaret.*

DB: Det er heller ikke så vigtigt, men når jeg nu alligevel har dig i telefonen: Ved du så, om jeg har ret til løn under ferie i Tyskland?

RB: *Ja, i Tyskland afholder man altid ferie med løn. Men det forudsætter, at man har optjent ferie først. Det kan godt være lidt kompliceret indimellem med reglerne, så du må bare spørge, hvis der dukker nogen spørgsmål op.*

DB: Tak for det. Det kan godt være at der kommer nogle spørgsmål. Nu skal jeg også lige have et arbejde først.

RB: *Ja, jeg vil også lige sige, at det job jeg nævnte, faktisk kræver at man kan tysk. Taler du tysk?*

DB: Som du kunne høre, så er mit tysk ikke specielt godt. Jeg har ikke haft tysk siden folkeskolen, men jeg har xxxxxxxxxxxxxxxx (utydeligt) i mit job, når vi havde salg til Tyskland.

RB: Undskyld, jeg kunne ikke forstå hvad du sagde. Kan du ikke lige gentage det?

DB: Jo, jeg sagde bare, at jeg har brugt mit tysk en smule i mit job, når vi havde kontakt med tyske kunder.

RB: *Det lyder godt, så vil jeg da anbefale dig at søge jobbet hos Wisontech.*

DB: Har du måske mulighed for at sende mig deres stillingsopslag?

RB: *Det kan du tro. Men jeg har det godt nok kun liggende på tysk.*

DB: Det gør ikke noget. Jeg har lettere ved at læse og forstå tysk end at tale det.

RB: *Jamen godt, så sender jeg det. Har du en mail-adresse?*

DB: Ja, det er d-b-e-n, og så snabel-a, outlook....dot...com

RB:b-e-n og så outlook.....com. Godt, det har jeg. Jeg sender det med det samme, så kan du se, om det er noget.

DB: Tusind tak!

RB: *Det var så lidt.*

DB: Nej, for mig er det bestemt ikke lidt! Jeg glæder mig til at se det.

RB: *Men er det så ikke alt? Du skal bare henvende dig, hvis der er andet, vi kan hjælpe med.*

DB: Tak, det vil jeg gøre. Altså, mange tak.

RB: Selv tak og farvel.

2.6.12 Ferieplanlægning – en mail

Kære Louise
Jeg kan desværre ikke helt forstå, hvad du mener med din mail.
Jeg var inde på "minferie" for at se, hvad det drejede sig om. Men jeg ved slet ikke, om jeg har ret til de 5 feriefridage? Jeg kan faktisk ikke huske, om der står noget om det i min ansættelseskontrakt. Under alle omstændigheder har jeg jo heller ikke været ansat andet end knap syv måneder. Skal jeg så alligevel udfylde skemaet? Jeg vil nødig risikere at komme til at ønske noget, jeg ikke har ret til.
Håber, du kan hjælpe mig og har tid at sende en mail. Jeg har stadig lidt svært ved at forstå talt dansk, så jeg kan bedst lide at have noget på skrift. Tak for din tid.
Venlig hilsen
Patrick

2.6.13. Kaffesnak

1. Julia planlægger at tage til Oslo i de fire dage.
2. Han fortæller, at det er en dag, hvor fagfolk, der er interesserede i brodage, mødes i Odense.
3. Det er den tyske nationaldag, og hun vil gerne besøge en veninde i Berlin for at fejre dagen sammen med hende.
4. Han siger, at hun skal *sørge for at aftale det med kontoret i god tid. Og at hun også kan kontakte jobcenteret eller HK, hvis hun vil være sikker på, at der ikke er nogen problemer i, at hun holder fri.*

Kaffesnak

KU: Hvordan går det? Har du fundet ud af de ting, du var tvivl om i forhold til ferie?

JK: Jeg ringede faktisk til fagforeningen i går, og de var meget venlige.

KU: Ja, det plejer de at være. Men det kan man jo kun være glad for.

JK: Jeg tror faktisk, at jeg vil planlægge en miniferie til Kristi himmelfart nu. Jeg har aldrig været i Oslo. Og det ville jeg faktisk godt kunne nå, hvis vi har fire dages fri. Jeg var ikke helt klar over det med fredagen, altså om jeg havde fri. Kalder man egentlig også fredag efter Kristi himmelfartsdag for en brodag i Danmark?

KU: Brodag? Nu ved jeg ikke helt, hvad du mener. Jeg har godt nok hørt om en brodag. Det er vist sådan en dag, der afholdes i Odense, hvor ingeniører og andre fagfolk mødes og snakker om broer

JK: Nå, nej, jeg mener den der fredag mellem Kristi himmelfartsdag og så weekenden efter. Det kalder man en brodag på tysk.

KU: Åh, så er jeg med. Det er et godt ord. Vi siger vist bare Kristi himmelfarts-ferie, måske flyvdagsferie, men ellers ved jeg ikke ---.

JK: Aaah, nu står jeg lige og kommer i tanke om, at jeg glemte at spørge om den 3. oktober. Hvad mener du? Tror du jeg ville kunne lægge en feriefri dag der også?

KU: Det tænker jeg, du kan, ja. Men det er da langt ude i fremtiden. Har du noget for der?

JK: Altså! 3. oktober, det er jo vores Nationalfeiertag!

KU: Gud ja, det tænkte jeg ikke lige over. Plejer du at fejre det?

JK: Ja, jeg plejer faktisk at besøge min veninde i Berlin. Der er som regel gang i den den dag. Men tror du, det kan lade sig gøre?

KU: ja, du skal bare aftale det med kontoret i god tid, altså varsle det. Det er vist en måned i forvejen. Det står i vores personalehåndbog. Nu ved jeg jo ikke med din kontrakt, så det kan da godt være, at du lige skulle spørge ad hos jobcenteret igen. Ellers er der jo også HK.

JK: Ja, ok, det lyder som en god idé. Det vil jeg gøre. Men nu tror jeg snart, at jeg har tjek på dansk ferie!

KU: Ja, vi må hellere komme tilbage til arbejdet.

JK: Ja, vi ses senere.

2.6.14 Flere feriesammensætninger

1.

Hvilken periode

Vinterferie, bededagsferie, efterårsferie, himmelfartsferie, industriferie, juleferie, kartoffelferie, pinseferie, påskeferie, sommerferie, skoleferie, vinterferie

Hvor lang tid

hovedferie, miniferie, evt. restferie

Hvem man holder ferie sammen med

familieferie, parferie

Hvilken form for transportmiddel man bruger til at holde ferie med

bilferie, cykelferie, kanoferie

Hvordan man vælger at bo

bondegårdsferie, campingferie, kroferie, teltferie

Hvad man laver

aktivferie, badeferie, daseferie, læseferie, skiferie, vandreferie

Hvor mange penge man har at holde ferie for

lavbudgetferie, luksusferie, evt. drømmeferie

2.

i.

Med arbejdsretlig relevans:

hovedferie, industriferie, restferie

ii.

Danske ferieord uden (præcis) pendant i den tyske ordsky:

bededagsferie, kartoffelferie

kroferie, læseferie, storbyferie

Tyske ferieord uden (præcis) pendant i den danske ordsky:

Hochzeitsurlaub, Kurlaub

Hotelurlaub, Bildungsurlaub, Stadturlaub